

Beelden en waarheden

J.J.J. Langeslag

Voorzitter LTO werkgroep Gewasbescherming

Onderstaande reactie van de voorzitter van LTO werkgroep Gewasbescherming vormt een voortzetting van de discussie over de "onmisbare middelen" in dit tijdschrift.

Imago van de land- en tuinbouw ernstig geschaad. Afspraken van het Meerjarenplan Gewasbescherming door sector niet nagekomen. Ernstig verstoorde verhoudingen tussen landbouw- en milieuorganisaties. Politiek laat zich leiden door achterblijvers die niet zonder bepaalde middelen kunnen. Deze, en vele andere soortgelijke uitlatingen sierden als koppen afgelopen jaar de stukken en presentaties in de media. Langs de straat en in de wandelgangen werden ze veelal nog breder uitgemeten en verder aangedikt. Wat mij in ieder geval bijblijft uit die periode is dat er zeer velen waren die uitgesproken meningen gaven terwijl ze toch redelijk ver van de processen afstonden. Ik heb analyses horen verkondigen over het onderhandelingsproces tussen Vewin, Natuur & Milieu, Agrodin en LTO-Nederland, met een stelligheid alsof men zelf deelgenoot was geweest in het proces. Het is wonderbaarlijk hoe velen een mening uitten over het onderwerp gewasbescherming. De conclusie die het voor mij in elk geval heeft opgeleverd is dat er in de communicatie vanuit de direct betrokkenen en eerstverantwoordelijken veel moet verbeteren. De beelden die nu ontstaan, of misschien wel bewust worden opgeroepen, moeten vervangen worden door waarheden. Hierbij realiseer ik mij terdege dat er voor diverse partijen rondom een zo gevoelig onderwerp altijd meer versies van de waarheid zullen bestaan, en dus ook zullen worden gecommuniceerd. Een onafhankelijke partij als de overheid dient dan de rol te vervullen van de verkondiger van de ultieme waarheid. Een rol die vaak weer belast wordt met de

(partij-)politieke positie van de verantwoordelijke bewindslieden. De echte en hele waarheid zal dus wel nooit worden verkondigd. Maar het kan in alle geval beter dan tot nu toe.

Ter illustratie enkele waarheden van mijn kant. Daar waar het gaat om de groep middelen die in de aandacht stonden vanwege de landbouwkundige onmisbaarheid werd een beeld opgeroepen alsof dat middelen waren voor boeren en tuinders die niet willen innoveren; de achterblijvers. Een grondige analyse heeft aangetoond dat juist een aantal van die middelen in geïntegreerde schema's een duidelijke rol vervullen. Zonder die middelen achter de hand zouden telers, die met die schema's werken, worden teruggeworpen op 'kalenderspuiten' met als gevolg een grotere milieubelasting over het geheel van hun bedrijfsvoering. Dit gegeven leidde aan de zijde van LTO tot het pleidooi bij de toelaatbaarheidsbeoordeling van middelen niet meer alleen te kijken naar de eigenschappen van het middel of de stof als zodanig, maar naar de milieuprestatie van het gehele systeem van gewasbescherming waarin het middel een plaats heeft. Dit pleidooi heeft nog niet geleid tot merkbare actie.

Een tweede beeld dat werd opgeroepen was dat met de betreffende middelen het gehele areaal van de betreffende teelten standaard zou moeten worden behandeld. De waarheid is dat dat gelukkig niet zo is. Verreweg de meeste van de betreffende middelen worden ingezet nadat via waarnemingen de noodzaak daartoe is gebleken; enkele herbiciden vormen de bekende uitzondering. De statistieken waaruit

blijkt dat lang niet iedereen de betreffende middelen gebruikt, kloppen dus. De conclusie dat ze dus ook landbouwkundig misbaar zijn, klopt dus niet. Het toont maar weer eens aan dat interpretatie van statistieken niet eenvoudig is. Dan het Meerjarenplan Gewasbescherming. Iedereen weet dat er diverse partijen zijn geweest die elk verplichtingen op zich hebben genomen. Ik heb dat wel eens genoemd de hypotheek die elk naar de toekomst op zich nam. De sector om reducties in volume en milieubelasting te realiseren. De overheid om een breed pakket middelen ter beschikking te houden via een gemoderniseerd toelatingsbeleid en een voortvarend werkend College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen. De industrie om een snelle vernieuwing van het arsenaal middelen te realiseren. En vooral ook het landbouwkundig onderzoek om met toepasbare alternatieven in chemische en met name ook niet-chemische sferen te komen. We weten tenslotte allemaal dat veel van de opgenomen reductiepercentages afgeleiden waren van vervangende systemen van gewasbescherming. Leest u op dit punt de toenmalige sectordocumenten nog maar eens grondig na. Bij de beoordelingsdiscussies waren het vooral boer en tuinder die de wind van voren kregen. Ze hadden niet de beoogde reductiedoelstellingen gehaald. Waar! Zeker op enkele onderdelen van het middelen-spectrum. Maar hoe zat het ook alweer met de verdiensten van de andere spelers? In de discussie heb ik dat node gemist. Ja, de industrie kreeg ervan langs dat ze niet voldoende innovatief waren geweest. Maar de hand in eigen boezem van de overheid heb ik gemist. De modernisering van het toelatingsbeleid, de Europese toelating en de versnelling bij het CTB, heeft u ze

OPINIE

waargenomen? En ook het onderzoek heeft niet over tafel gebracht dat er weliswaar volop inspanningen waren gepleegd (telt u de miljoenen, ook vanuit de sectoren maar eens op), maar dat de toepasbare resultaten nogal waren tegengevallen. Logisch, de materie is niet voor niets weerbarstig en onderzoek doen betekent geen garantie op resultaat. Weinig hypothesen zijn dus echt afgelost! Naar de toekomst moeten we hieruit de lering durven trekken dat evaluaties completer dienen te zijn en alle onderdelen van een overeenkomst dienen te omvatten. Niet vanwege het vermijden van een eventueel spelletje Zwarte Pieten, maar vanwege de leereffecten. Met elkaar vaststellen waar zaken beter kunnen; allen voelden tenslotte hun verantwoordelijkheid en betrokkenheid op het moment van afsluiten van de overeenkomst.

In het kader van de toelatingsen heb ik meermalen gepleit voor een aanpak om de capaciteit van de partij-

en die bij toelating van middelen zijn betrokken beter te benutten. Al jaren kent het CTB het probleem van evaluaties van dossiers van reeds toegelaten middelen die in feite de gevraagde snelle beoordeling van nieuwe middelen in de weg zit. De fabrikanten kampen met het probleem dat zij in diverse landen met de toelatingsautoriteiten dezelfde discussies moeten voeren. Oplossingen zijn te vinden door als toelatingsautoriteiten in Europa de werklast te verdelen. Dit vraagt het respecteren van elkaars oordeel, het inleveren van een stuk autonomie. De voordelen lijken mij evident. En in de overheidspleidooien om als ondernemers meer internationaal te opereren lijkt me dit voor een verzelfstandigd overheidsorgaan ook prima passen. Waar het om draait is het (politieke) lef om deze stap te zetten.

Voor de agrarische sector is er de rol om meer discussie te stimuleren, en dus meer inzicht te verschaffen over de gewasbeschermingsystemen die

mogelijk zijn en de rol van de chemie daarin. Dat kan leiden tot een bredere beschikbaarheid van middelen die wellicht op enkele onderdelen sec niet toelaatbaar zouden zijn. De garanties dat toepassing dan ook binnen die systemen plaatsvindt, moeten uiteraard ook komen van de sector. Certificering past daarin prima.

Ik ben van mening dat op basis van een open evaluatie van het achter ons liggende, en op basis van een open gesprek over de kansen die de toekomst biedt, er een goed gewasbeschermingsbeleid te formuleren is. De Land- en Tuinbouw speelt nog steeds een belangrijke rol in Nederland en is het dus waard om voor te werken. Zeker vanuit die zo belangrijke discipline van de gewasbescherming. Ik hoop daarbij dat we ook het vermogen zullen hebben om naar elkaars waarheden te kijken en te luisteren en op basis van een zo compleet mogelijk beeld elkaar zullen blijven stimuleren.

[OPINIE